

Mál nr. 433/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Takmörkun ábyrgðar vátryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot móttakið 11. nóvember 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 22. nóvember 2024.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 28. nóvember 2024.
4. Tölvupóstur V, dags. 29. nóvember 2024, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu, varð M fyrir líkamstjóni þann 25. nóvember 2023, er hann var farþegi í framsæti bifreiðarinnar A, er ökumaður hennar, B, missti stjórn á henni með þeim afleiðingum að hún hafnaði utan vegar, fyrst á ljósastaur og síðar á tré. Reyndust bæði M og B vera undir áhrifum áfengis. Tekið var blóðsýni af öikumanni í þágu rannsóknar og mældist áfengismagn í blóði hans 1,91‰. Í framskýrslu lögreglu er haft eftir M að hann hafi verið í vinnusamkomu og að B hafi ætlað að aka honum heim. B neitaði að tjá sig við lögreglu um umferðarslysið. Við komu á slysadeild skömmu eftir áreksturinn gefur M þann framburð, með aðstoð túlks, að hann hafi verið í veislu með vinnu sinni. Allir hafi þar drukkið töluvert af áfengi. Hafi M og B farið saman í bíl og voru þeir báðir að drekka en vinur hans ákveðið að keyra. Hafi B svo sofnað við stýrið. Við komu á slysadeild var M augljóslega ölvaður. Hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu A vegna líkamstjóns. Af hálfu V hefur bótaskylda verið samþykkt en bætur skertar um 2/3 hluta vegna eigin sakar.

M telur ekki skilyrði vera fyrir hendi til þess að skerða skaðabætur honum til handa á grundvelli 4. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019 og 49. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Mótmælir M því að hafa falið öikumanni að stjórna ökutæki umrætt sinn líkt og V hafi vísað til. V beri sönnunarbyrði fyrir því í fyrsta lagi að M hafi sýnt af sér háttsemi sem jafna megir til stórkostlegs gáleysis og í öðru lagi að orsakasamband sé á milli hinnar gáleysislegru háttsemi og slyssins. Í þriðja lagi að háttsemi M hafi verið aðalorsök slyssins. Við mat á meðábyrgð M þurfi að líta til saknæmisstigs hans, þ.e. hversu mikið gáleysi hann sýndi af sér. Hafi M búið skammt frá þeim stað sem veislan var haldin umrætt kvöld og hafi hann ætlað að ganga heim. B, sem M þekkti lítið utan vinnustaðar, lagði til að hann myndi keyra M heim. Aðspurður hafi hann sagt M að hann hefði drukkið 1-2 bjóra í samkvæminu. M hafði ekki varið tíma með honum í veislunni og hafði ekki ástæðu til þess að draga orð hans í efa og mátti treysta því að B væri í ökuhæfu ástandi. M telur því að háttsemi hans megir í mesta lagi jafna til einfalds gáleysis þannig að ekki séu uppfyllt skilyrði 4. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar. Hafnar M því að hafa sýnt af sér stórkostlegt gáleysi með því að hafa farið inn í umrædda bifreið. Til vara vísar M til þess að umferðarslysið muni hafa mikil áhrif á líf hans. Hann sé 64 ára og hafi verið óvinnufær frá slysi. Stórkostlegt gáleysi leiði ekki sjálfkrafa til þess að bætur séu skertar heldur þurfi að fara fram heildstætt mat á aðstæðum við slysið, þáttum annarra og atvikum að öðru leyti. Vísar M til nokkurra dóma máli sínu til stuðnings.

V telur rétt að skerða bótarétt M um 2/3 hluta. Vísar V til færslu í sjúkraskrá frá slysdegi þar sem frásögn M er rituð niður. Með vísan til hans telur V framburð M í málskoti ótrúverðugan og virðist ekkert styðja við þá frásögn í fyrirbyggjandi gögnum. Þá séu lýsingar í framskýrslu lögreglu á öikumanni og M á þann veg að bersýnilegt var að þeir báðir hafi verið undir áhrifum áfengis. Áfengismagn í blóði öikumanns mældist 1,9‰ sem sé langt umfram leyfilegt vínandamagn í blóði með vísan til 2. mgr. 49. gr. umferðarlaga. Vísar V til töflu sem fylgdi athugasemdum þess þar sem útskýrt er áhrif áfengismagns á einstaklinga. Vísar V til 4. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar þar sem kveðið er á um heimild til að skerða eða fella niður bætur vegna líkamstjóns. Ekkert í gögnum málsins bendir til þess að M hafi verið blekkur eða tilneyddur til að taka far með öikumanni bifreiðarinnar umrætt sinn né eru önnur atriði sem blasa við í málsgögnum eða í athugasemdum með

málskoti sem séu honum til málsbóta. Í viðbótarathugasemdum sínum mótmælir M því að í málskoti komi fram eftiraskýringar hans. Þar sé einfaldlega verið að lýsa því sem átti sér stað í aðdraganda slyssins, enda mikilvægt atriði fyrir úrlausn málsins. M hafi mátt treysta því sem B tjáði honum varðandi það áfengismagn sem hann hafi innbyrt það kvöld enda hafði M eytt litlum sem engum tíma með honum það kvöld, hvað þá fylgst með því hversu mikið magn áfengis B hafi innbyrt. Ekki sé unnt að draga of viðtækar ályktanir af því sem haft er eftir M í sjúkraskránni, enda hafði hann ekki eytt miklum tíma með B umrætt kvöld.

Álit.

Samkvæmt framansögðu hverfist ágreiningur máls þessa um hvort V hafi verið heimilt að skerða bætur til M vegna líkamstjóns um 2/3 hluta vegna stórkostlegs gáleysis. Í 1. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar segir að eigandi (umráðamaður) ökutækis skuli bæta það tjón sem hlýst af notkun þess þótt tjónið verði ekki rakið til bilunar eða galla á ökutækinu eða ógætni ökumanns. Þetta er hin hlutlæga ábyrgðarregla laganna. Í 4. mgr. sömu greinar segir að bætur vegna líkamstjóns eða missis framfaranda megi lækka eða fella niður ef sá sem varð fyrir tjóni eða lést var meðvaldur að tjóninu af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi. Við mat á því hvort M hafi verið meðvaldur að tjóninu með stórkostlegu gáleysi verður við sakarmatið að líta til allra aðstæðna.

Samkvæmt gögnum málsins, og þá sérstaklega framburði M hjá lögreglu og á slysadeild, hafði hann verið með B, ökumanni A, í veislu á vegum vinnu sinnar. Allir hafi drukkið þar töluvert áfengi. Hafi M og B farið saman í bíl og báðir hafi verið að drekka. Hafi B svo sofnað við stýri með þeim afleiðingum að þeir klesstu á ljósastaur og svo á tré. Samkvæmt staðfestingu úr sýnaskrá sýndi blóðsýni að B hafi verið með 1,91‰ í blóði umrætt sinn en blóðsýnið var tekið kl. 23.24 en tilkynning um umferðaróhappið barst lögreglu tæpum tveimur tímum fyrr, kl. 21.41. Gefur það tilefni til að ætla að áfengismagn í blóði B hafi verið hærra þegar M ákvað að fara í bifreiðina með honum. Samkvæmt 3. mgr. 49. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 telst ökumaður óhæfur til að stjórna ökutæki ef magn vínanda í blóði hans nemur 1,20‰ eða meira eða vínandamagn í lofti sem hann andar frá sér nemur 0,60 milligrömmum í lítra lofts eða meira. Telja verður að það hafi ekki getað dulist M að B var undir það miklum áfengisáhrifum að hann teldist vera óhæfur til þess að aka bifreiðinni umrætt sinn. Því verður ekki breytt þótt M hafi sjálfur verið undir áfengisáhrifum. Af þeim sökum var hann meðvaldur að líkamstjóni því sem hann varð fyrir af stórkostlegu gáleysi. Eins og málum er hér háttað, er það mat nefndarinnar að V sé heimilt að skerða bætur til M vegna líkamstjóns um 2/3 hluta þannig að M fái 1/3 hluta tjóns síns bætt.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu A hjá V en heimilt er að skerða þær um 2/3 hluta.

Reykjavík, 18. desember 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir